

De ander van binnenuit kennen,
of het verlangen om
Gisela te zijn

Als u mij zou vragen te beschrijven welke eigenschappen iemand tot schrijver maken, zou ik in de allereerste plaats spreken over de sterke drang om verhalen te verzinnen. Dat wil zeggen, om de werkelijkheid, die vaak chaotisch en onbegrijpelijk is, in de vorm te gieten van een verhalend verslag; om in elke gebeurtenis de zichtbare en verborgen verbanden te vinden die haar een speciale betekenis verlenen; om er lijnen van een 'plot' in aan te duiden en de 'hoofdpersonen' eruit naar voren te halen.

In mijn ogen is de drang om een verhaal te vertellen, het te verzinnen, of het uit de werkelijkheid te destilleren, bijna een aparte karaktereigenschap, de *neiging om te vertellen*, en bij bepaalde mensen – van wie een deel misschien uiteindelijk schrijver wordt – is deze net zo sterk en primair als elke andere eigenschap. Gelukkig ontmoet ze op de wereld altijd haar complementaire eigenschap – de *neiging om naar een verhaal te luisteren*.

De behoefte van mensen om naar een verhaal te luisteren heeft iets opwindends. Soms zit ik op een

podium en lees een verhaal voor aan het publiek. Doorgaans vinden die bijeenkomsten 's avonds plaats, en zijn de meeste toehoorders al wat ouder, ze hebben een werkdag achter de rug en hun leven is niet altijd gemakkelijk. Maar als ik van tijd tot tijd opkijk van het geschrevene zie ik een wonderbaarlijk schouwspel voor me: binnen een paar minuten heeft het gezicht van de mensen zich als het ware ontdaan van de vermoeidheid, de problemen en de bedroefdheid, en soms ook van de verbittering en de irritatie en de angst; er verschijnt dan een zachte, lang vergeten uitdrukking op hun gezicht, even kun je voelen – en zelfs werkelijk zien – hoe ze waren als kind.

(En misschien is dat het: er zit iets kinderlijks – niet iets kinderachtigs, maar iets kinderlijks, iets primairs – in de behoefte om een verhaal te *horen*, niet minder dan in de neiging om een verhaal te vertellen.)

En natuurlijk, onder de dingen die iemand tot schrijver maken, reken ik ook de wil om – door middel van een verhaal – de wereld en de mens te begrijpen, met al hun gezichten en wisselvalligheden en misleidingen, evenals de wil van de schrijver om zichzelf te kennen, en alle stromen die in hem kolken tot uitdrukking te brengen. Als iemand deze primaire wensen en aandriften niet bezit, is het twijfelachtig of hij in staat is – als hij het al zou willen – zich de grote geestelijke inspanning te getroosten die gepaard gaat met schrijven.

*